

VONDeLing

Nieuwsbrief van het Vicariaat ONDerwijs

Nr 2- april 2012

Redactioneel

In de eerste editie van VONDeLing kwamen vooral de betekenis van de letters VOND (vicariaat onderwijs) en de betekenis van Deling aan bod.

Het woord vondeling verwijst naar meer. In zijn oorspronkelijke betekenis gaat het over

kinderen die door hun ouder(s) ergens werden gelegd waar men er zeker van was dat ze gevonden zouden worden en in de hoop dat ze daardoor meer levenskansen zouden krijgen dan de ouders zelf konden bieden. Het gaat dus om een zodanig schrijnende toestand dat ouders geen andere uitweg zien dan hun kind te verlaten en door te geven aan anderen.

Gelukkig gebeurt dat nog heel zelden in ons land. De vondelingenschuif die in 2000 in Borgerhout werd geplaatst is ondertussen één keer gebruikt in 2007. Dat neemt niet weg dat het geheel verwijst naar de meest kwetsbaren in onze samenleving.

En juist hier ligt de link met het vicariaat onderwijs. Waaraan kunnen we de kwaliteit van het katholiek onderwijs meten? Aan het aantal en de kwaliteit van hen die er afstuderen? Uiteraard. Aan de velen die voor dit onderwijsnet kiezen? Misschien ook wel. Aan de kwaliteit van zijn schoolbesturen, directeurs en leraren? Zeker.

Vanuit haar inspiratiebron zal de kwaliteit echter vooral gemeten worden aan het aantal kinderen en jongeren die dreigden uit de maatschappelijke boot te vallen en die mede dankzij het katholiek onderwijs hun weg vinden in het leven. Hoe kunnen we zoveel mogelijk - en mocht het kunnen alle - kinderen en jongeren slaagkansen bieden? Dat zal keuzes inhouden voor elke katholieke school van het basisonderwijs, over het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs toe.

Als vicariaat onderwijs willen we de uitdaging aangaan het brede draagvlak hiervoor nog te versterken. In de nieuwe vicariale raad zullen vertegenwoordigers zitten vanuit het onderwijsbeleid, maar ook vanuit de oudervereniging, de leerkrachten, de andere vicariaten in het aartsbisdom... om samen te zoeken naar wegen om die geïnspireerde kwaliteitszorg waar te maken.

We zullen daarvoor soms (met de gekende weerstanden en heimwee naar wat nu vanzelfsprekend is) het bekende moeten achterlaten om door de woestijn naar een nieuw land van belofte te trekken. Een vondeling kan daarbij wegwijzer zijn: Mozes, die uit vrees voor zijn leven in een mandje het water opdreef om redder voor zijn volk te worden.

Vondeling staat voor de bescherming van hen die in hun kwetsbaarheid dreigen levenskansen te missen. We hopen, geloven en bidden dat we hierbij op jullie allen kunnen rekenen.

Fons Uytterhoeven

Bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs

Vicariaat Onderwijs
Mechelen-brussel

Colofon

Elektronische
Nieuwsbrief van het
Vicariaat Onderwijs
Aartsbisdom
Mechelen-Brussel

Frederik De Merodestraat
18, 2800 Mechelen

Tel: 015 29 84 01 (02)

Fax: 015 29 84 03

E-mail:

vic.onderwijs.mb@kerknet.be

Website:

www.kerknet.be/vic.onderwijs.mb

Versijnt een 4-tal keer per
jaar.

Redactie:

Fons Uytterhoeven

Guido François

Foto's: Guido François, tenzij
anders aangegeven

Ver. Uitgever:

Fons Uytterhoeven

Inhoud:

Redactioneel	1
Actualia	2
Vieringen, congressen...	15
Errata	20

Actualia

Schoolbesturen: een uitdaging voor de toekomst Diocesane comités hebben ambitieuze plannen

DCIM Mechelen-Brussel

Het nieuw samengestelde Diocesaan Comité van Inrichtende Machten (DCIM) in het aartsbisdom Mechelen-Brussel heeft in zijn eerste samenkomsten al enkele ambitieuze doelstellingen geformuleerd en wil daar zo snel mogelijk werk van maken.

De samenstelling van het DCIM is intussen bijna volledig. Namens de kleinere schoolbesturen van het basisonderwijs kwamen Walter Hendrickx en Pol Carmen de ploeg versterken. Het buitengewoon onderwijs is vertegenwoordigd door Frans Van Nieuwenhove en het hoger onderwijs door Roger Haest.

Het buitengewoon onderwijs is vertegenwoordigd door Frans Van Nieuwenhove en het hoger onderwijs door Roger Haest.

De vertegenwoordigers van het DCIM in de Algemene Vergadering van de overkoepelende Vereniging voor Inrichtende Machten van het Katholiek Onderwijs (VIMKO) zijn Anne Poffyn, Luc Dekelver, Bruno Raes, Walter Hendrickx, Roger Haest, Willy Penninckx en Jos Vansantvoet. Die laatste twee zijn tevens voorgedragen voor de raad van bestuur van VIMKO. Er zijn plannen om die raad van bestuur aan te vullen met een afgevaardigde uit elk vicariaat onderwijs die de schoolbesturen in het diocese ondersteunt. Die zouden dan aanwezig zijn met raadgevende stem.

Voor ons bisdom is dat Guido François, coördinator Dienst katholiek onderwijs.

Prioritair wil het nieuwe DCIM de schoolbesturen actief ondersteunen, vooral die besturen die bezorgd zijn over hun toekomst, de zogenaamde 'kwetsbare' schoolbesturen. Om een zicht te krijgen op de huidige situatie maakten we een typologie van de schoolbesturen van het katholiek basis-, secundair gewoon en buitengewoon onderwijs en van het hoger en volwassenenonderwijs. We stelden vast dat drie kwart van de schoolbesturen slechts één of twee scholen onder hun hoede hebben. Anderzijds vertegenwoordigen die 75% van de 199 schoolbesturen slechts 40% van de 474 scholen in het aartsbisdom. De groep schoolbesturen die drie en meer scholen bestuurt beheerst ruim 60% van de onderwijsmarkt. Onderstaande taartdiagrammen illustreren die situatie het best.

Foto's van het DCIM Mechelen-Brussel genomen op de ontmoetingsdag van diocesane comités op 22 maart 2012 in Mechelen (door G. François en VIMKO)

Diagram 1: geeft het aandeel weer van het aantal schoolbesturen met respectievelijk 1 school, 2 scholen, enz...

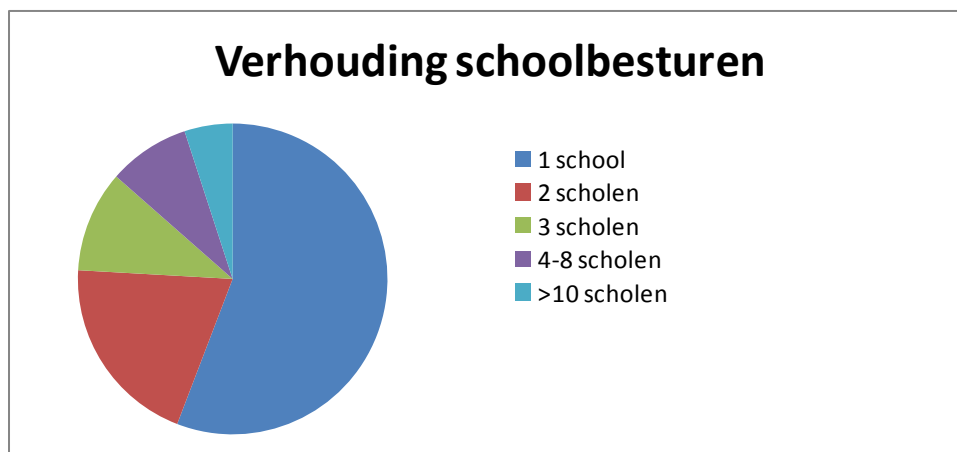
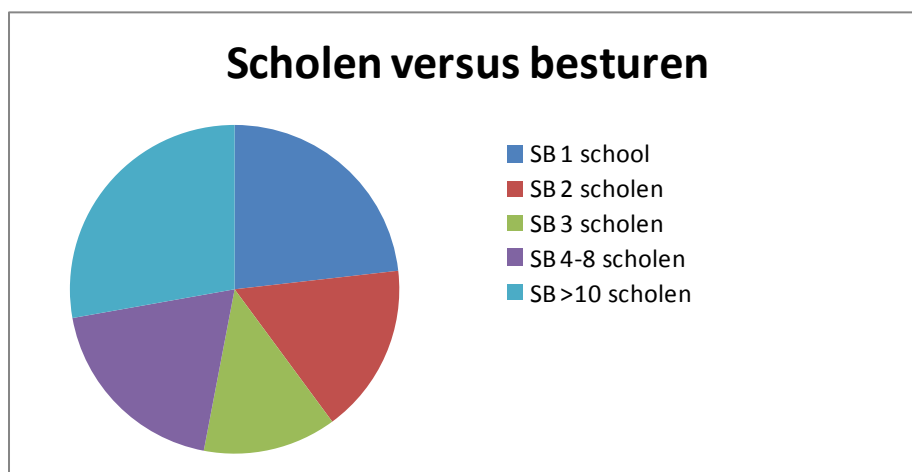

Diagram 2: geeft het % scholen weer dat een schoolbestuur heeft met respectievelijk 1 school, 2 scholen enz...

Vaststelling: schoolbesturen die 3 of meer scholen hebben vertegenwoordigen ruim 60% van de scholen. De kleinste groep onder de schoolbesturen, nl. die met 10 of meer scholen staat op nr 1 van het aantal vertegenwoordigde scholen (133 of 28%).

Aantal scholen per schoolbestuur

Aantal	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	<10	Tot.
Abs.	111	40	21	6	2	7	0	2	0	2	8	199
%	55,8%	20,1%	10,6%	3%	1%	3,5%	0%	1%	0%	1%	4%	100%
Vlaand.	1	2	> 2									
	452	156	266									874
	51,7%	17,9%	30,4%									100%

De tabel van het aantal scholen per schoolbestuur in vergelijking met Vlaanderen laat zien dat er in het aartsbisdom relatief gezien meer ‘kleinere’ schoolbesturen zijn, maar dat het Vlaams gemiddelde voor het katholiek onderwijs toch nog tegen de 70% aan zit. Dat is meteen de grote uitdaging: kunnen we met zoveel kleine schoolbesturen, waaronder wellicht heel wat ‘kwetsbare’, de uitdagingen van de toekomst aan? Zijn er krachtige impulsen nodig om naar versterking te groeien, via schaalvergroting of een betere structurele samenwerking, bv op het niveau van de scholengemeenschappen?

Het DCIM wil daarom de cohesie binnen het katholiek onderwijs versterken en, met een gezamenlijk standpunt, actief acties ondernemen naar schoolbesturen met het oog op een betere functionering en samenwerking. Het wil zelf naar de schoolbesturen toetappen, hun noden en behoeftes beluisteren, zijn visie en doelstellingen verduidelijken, werken aan een mentaliteitsverandering bij sommige schoolbesturen en hen de weg wijzen naar advies en ondersteuning. Verder wil het DCIM vanuit de eigen identiteit van het katholiek onderwijs als uitgangspunt maatschappelijke problemen pro-actief aanpakken. Een ambitieus programma dat nog veel tijd en energie zal vergen, maar de leden willen er echt voor gaan. Op de diocesane jaarvergadering voor alle voorzitters van schoolbesturen van ons

bisdom op 6 juni 2012 zal het DCIM hierover meer tekst en uitleg verschaffen.

Griet Desmet, voorzitter van VIMKO.

Andere foto's: gemengde werkgroepen over de bisdommen heen wisselen hun ervaringen uit

Interdiocesane ontmoeting diocesane comités

Het DCIM was nog maar een paar maanden bezig of het mocht op 22 maart 2012 al als gastheer fungeren voor de jaarlijkse ontmoeting van de diocesane comités van inrichtende machten van de vijf bisdommen.

De VIMKO organiseert die ontmoeting elk jaar in een ander bisdom om uitwisseling mogelijk te maken tussen de werkingen van de verschillende diocesane comités.

Een vijftigtal leden uit de bisdommen Antwerpen, Brugge, Gent, Hasselt en Mechelen-Brussel grepen de kans om met elkaar in dialoog te gaan over vele gemeenschappelijke bekommernissen. In zijn wel-

komstwoord verwees bisschoppelijk afgevaardigde Fons Uytterhoeven naar het drama van het busongeval in Zwitserland en vroeg hij aandacht voor alle andere kinderen die niet thuis komen (dat is er elke dag wel één). Hij kaderde de bijeenkomst in de verbondenheid en zorg voor alle kinderen. Griet Desmet, voorzitter van VIMKO, vond in haar inleiding dat de inzet van zovele bestuurders op basis van vrijwilligheid respect verdiende. Zij sprak haar medeleven uit naar de voorzitter van de Sint-Lambertusschool in Heverlee (Pol Carmen, lid van het DCIM) voor het leed dat zijn schoolgemeenschap heeft getroffen. Ze schetste even een ontwikkelingsperspectief van de werking van de inrichtende machten in het kader van de herziening van de statuten van het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO). De diocesane comités zouden nog sterker bij het beleid betrokken worden via hun vertegenwoordiging in de VIMKO.

André Janssens, directeur van VIMKO, verwees de aanwezigen naar de documentatiemap waarin elk bisdom de eigen werking van zijn diocesaan comité op papier had gezet en hij nodigde de leden uit voor een eerste gespreksronde per bisdom. Elk diocesaan comité beoordeelde daarin zijn eigen werking op haar sterktes en zwaktes en formuleerde wat wenselijk was. Tijdens de tweede gespreksronde werden de groepen gemengd en konden de leden hun bevindingen confronteren met die van andere comités.

In een plenum bracht elke groep verslag uit over gemeenschappelijke aandachtspunten. Bij verschillende groepen kwam het centraal stellen van de eigen identiteit van het katholiek onderwijs sterk naar voren. Allemaal streven ze ernaar de schoolbesturen beter te bereiken, de communicatie te verbeteren en een proces op gang te brengen om naar meer samenwerking te groeien. Daarbij botsen ze allemaal op de beperkte mankracht en middelen. Uiteindelijk zijn de leden van de diocesane comités vooral vrijwilligers. Ondersteuning vanuit elk vicariaat wordt sterk op prijs gesteld en begint

hier en daar concrete vorm aan te nemen. De deelname aan vorming voor besturen kent in het ene bisdom meer succes dan in het andere, vandaar dat sommige diocesane comités proberen om zelf naar de schoolbesturen toe te gaan, om hen te consulteren over het beleid, advies te geven. Ten slotte willen de diocesane comités meer wegen op het onderwijsbeleid binnen de koepel. Ook VIMKO verdient meer omkadering vonden sommigen.

Vanuit het VSKO lichtte Paul Wille, secretaris-generaal, de onderwijsactualiteit toe.

Tot slot van de vruchtbare namiddag bood Fons Uytterhoeven alle gasten een koud buffet aan in het plaatselijke restaurant Hof De Merode. De delegaties uit de vijf bisdommen konden de maaltijd zeer op prijs stellen en kregen zo nog eens de gelegenheid om nieuwe mensen te leren kennen, die eenzelfde motivatie delen: woordvoerder en pleitbezorger zijn en ten dienste staan van schoolbesturen van het katholiek onderwijs in Vlaanderen en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Vorming voor schoolbesturen in het schooljaar 2012-2013

Het vormingspakket voor besturen dat de werkgroep Vorming van VIMKO heeft uitgewerkt voor het schooljaar 2012-2013 raakt stilaan in zijn definitieve plooi. In afwachting van de verspreiding van de vormingsbrochure willen we u al de thema's en data meedelen voor het aartsbisdom Mechelen-Brussel:

Thema	Datum en plaats
<i>Schouder aan schouder in de SG BaO</i>	Donderdag 15/11/12 Pastoraal Centrum Mechelen
<i>Basisvorming personeelsreglementering</i>	Donderdag 06/12/12 Don Bosco Oud-Heverlee
<i>Hoe efficiënt besturen?</i>	Dinsdag 29/01/13 KOCB, Landsroemlaan 126 Ganshoren (H. Hartcollege, aan basiliek Koekelberg)
<i>Bundelen van krachten</i>	Dinsdag 19/03/13 De La Sallecentrum Groot-Bijgaarden
<i>Gids voor besturen, lanceersessies</i>	Donderdag 23/05/13 Annuntiaten, Heilig-Hart Heverlee
<i>Diocesane jaarvergadering</i>	Dinsdag 04/06/13 Pastoraal Centrum Mechelen

Daarnaast is er mogelijkheid om **aan te sluiten** bij de vormingssessies over *'Bemiddeling: anders kijken naar conflicten'* die in de bisdommen Gent en Hasselt georganiseerd worden op dinsdagen 23/04 en 30/04/2013 (voor Gent) en op zaterdagen 20/10 en 10/11/2012 (voor Hasselt).

Op aanvraag kunnen besturen nog vorming vragen met betrekking tot:

° *'Personeelsbeleid, omgaan met informatie, christelijke identiteit en pastoraal op school, relatie bestuur-directie of evaluatie'* (contacteer [jos.everts@vsko.be](mailto:joe.everts@vsko.be))

° *'Beter besturen, zelfevaluatie als hulpmiddel: keuze uit drie modules'* (contacteer lieve.vancamp@vsko.be).

Raamovereenkomsten**Een succesverhaal**

In onze vorige aflevering noemden we de raamovereenkomsten al een succes. Nu we een trimester verder staan kunnen we dat zeker bevestigen. Een korte stand van zaken:

Op de raamovereenkomst kantoorpapier, die inging op 1 januari 2012, hebben over de bisdommen heen al ruim 600 scholen ingetekend, waarvan het aartsbisdom Mechelen-Brussel ongeveer een vierde op zich neemt. Het aantal bestelde paletten papier neemt van dag tot dag toe en bedraagt nu al ruim 660 paletten. Sommige scholen reageren positief op de besparing die ze hiermee kunnen realiseren.

Eind maart konden we het raamcontract voor huisbrandolie, dat alleen voor het aartsbisdom is afgesloten van 1 april 2012 tot 30 april 2014, definitief gunnen. De korting die we verkregen is hoger dan die van het raamcontract dat de bisdommen Antwerpen, Gent en Brugge vorig jaar hebben kunnen afsluiten, hoewel ook dat contract al goede voorwaarden bood. 64 scholen, kinderdagverblijven of andere verwante instellingen die hadden ingetekend, kunnen er vanaf nu van genieten. Andere scholen zullen tot 1 mei 2014 moeten wachten op een nieuwe gelegenheid.

De voorbije maanden hadden we het bijzonder druk met de voorbereiding van de bestekken voor raamcontracten elektriciteit en aardgas voor de jaren 2013-2014. Alle geïnteresseerde instellingen dienden vóór 9 maart 2012 de EAN-nummers door te geven en in te schrijven voor een van die raamcontracten of voor allebei. Dat moest allemaal online gebeuren via de website www.ro-bisdommen.be. Zoals dat in het begin meestal gaat, werden er nogal wat beginnersfouten gemaakt, zoals: wel EAN-nummers ingevuld maar niet ingetekend op het contract of vice versa, onvolledige mandaatsverklaringen afgedrukt en dergelijke. Controle bleek absoluut nodig om te vermijden dat scholen zouden denken dat ze ingetekend hebben zonder dat hun gegevens geregistreerd zijn in de database.

Per bisdom moeten wij alle verzamelde EAN-nummers doorgeven aan de netbeheerders of leveranciers om het totale verbruik te laten berekenen voor het laatste volledige kalenderjaar. Het daardoor verkregen volume in MWh zal als basis dienen voor de bestekken. Die kunnen pas gepubliceerd worden nadat we al die gegevens hebben. We streven er naar om tegen uiterlijk september de contracten te gunnen.

De stand van de inschrijvingen overschrijdt op dit ogenblik het duizendtal voor elektriciteit en niet zoveel minder voor aardgas, voor de bisdommen Antwerpen, Gent, Hasselt en het aartsbisdom Mechelen-Brussel samen. De bisdommen houden hier gelijke tred, volgens het aantal scholen dat ze vertegenwoordigen.

Meer dan de helft van de scholen heeft ingetekend. Vermoedelijk zal

dat beantwoordingspercentage in de toekomst nog sterk verhogen wanneer het duidelijk wordt dat de nieuwe wetgeving op overheidsopdrachten de scholen zal verplichten om zelf lastenboeken uit te schrijven en te publiceren voor grote uitgaven zoals energie. Ze kunnen zich die moeite besparen door aan te sluiten bij centraal onderhandelde raamcontracten. Bovendien is er veel kans dat ze dan betere prijsvoorwaarden krijgen, omdat de economische regel speelt van betere prijzen voor grotere volumes. In heel wat sectoren is de concurrentie heel sterk en sommige leveranciers bieden scherpe prijzen om er zeker van te zijn een groot aantal (nieuwe) klanten binnen te halen. Ook de markt realiseert zich dat ze zich dringend moet aanpassen aan de nieuwe wetgeving.

Klanten overhalen met geschenken, snoepreispjes en dergelijke zal niet meer mogen, de concurrentie zal gevoerd moeten worden met ondubbelzinnige prijzen en een perfecte service.

De voorbereiding van bestekken en de hele procedure van intekening en verzamelen van relevante gegevens is arbeidsintensief en tijdrovend. Zonder de erg waardevolle inzet van een vrijwilliger (Marc Van Thillo) zou het niet lukken. De vier bisdommen die nu al een tijd goed samenwerken, hebben dan ook gezorgd voor een structuur waarbinnen de toekomstige werking geconsolideerd wordt en meer kansen krijgt. Ze richtten onlangs de **vzw Interdiocesane Raamovereenkomsten op, afgekort I.R.O.** De bestuursfuncties worden uitgeoefend door de vicarissen en bisschoppelijk afgevaardigden voor het onderwijs van Antwerpen, Gent, Hasselt en Mechelen-Brussel.

Foto onder: het Bisdom in Gent, waar de vertegenwoordigers van de verschillende bisdommen samenkomen om raamovereenkomsten voor te bereiden, en tevens de zetel van de nieuwe bisdomoverschrijdende vzw I.R.O.

Het doel van de vzw is om *“het overleg en de samenwerking tot stand te brengen en te bevorderen tussen de onderwijsvicariaten van de verschillende Nederlandstalige bisdommen en het aartsbisdom Mechelen-Brussel door de creatie van een gemeenschappelijk overlegplatform. Die samenwerking heeft vooral betrekking op het onderhandelen van en ondersteuning bieden bij raamovereenkomsten in het kader van de wetgeving op overheidsopdrachten.*

Zo zal de vereniging als opdrachtcentrale proberen door schaalvergroting consumentenvoordelen te bekomen bij verschillende handelaars en bedrijven ten voordele van de Nederlandstalige katholieke scholen en aanverwante instellingen en organisaties in de opvoedings- en welzijnssector.

Ze kan ook andere initiatieven omvatten, o.a. administratieve ondersteuning bij aanbestedingen in het kader van de wetgeving op overheidsopdrachten, die ten goede komen aan voornoemde instellingen.”

Andere bestekken in voorbereiding zijn: mobiele telefonie en mobiel dataverkeer, periodieke controles en brandbestrijdingsmiddelen. De meeste tijd kruipt in de marktverkenning en het technisch gedeelte van elk lastenboek. De opdrachten moeten immers duidelijk en correct beschreven worden opdat de offertes van de leveranciers betrouwbaar en correct zouden zijn.

Vanuit het veld komen er nogal wat vragen naar modellen voor nog andere bestekken. In de mate van het mogelijke proberen we daarop in te spelen. Zo hebben we onze medewerking verleend aan een bestek voor **schoolmaaltijden**. De drie schoolbesturen van een scholengemeenschap basisonderwijs die hiervoor een gezamenlijk bestek hebben uitgeschreven, hadden berekend dat de uitgaven voor die maaltijden over een periode van vier jaar ruim het drempelbedrag voor een Europese offerteaanvraag overtrof (momenteel 193 000 euro). In ruil voor ons advies en onze hulp gingen de initiatiefnemers graag in op onze vraag of we hun bestek ter beschikking mochten stellen als model voor andere scholen die er nood aan hebben. U kunt het

raadplegen op de website van de raamovereenkomsten door te drukken op de knop ‘Bedrijven’ op het startscherm.

Op die manier hoeft niemand het warm water opnieuw uit te vinden. Een groot deel van de lastenboeken bevat dezelfde algemene gegevens en principes. Daar hebben we al modellen van. Alleen het technische gedeelte en de manier waarop de offertes beoordeeld en gequoteerd worden zijn de hardste noten om te kraken en verschillend van product tot product (of dienst). Inrichtende machten of schoolbesturen die voor die onderdelen bruikbare modellen hebben, mogen ons die altijd doorsturen. Ook vrijwilligers met expertise in bepaalde domeinen mogen zich aanmelden. Door krachtenbundeling is er veel mogelijk en wordt er minder energie verspild.

Sommige producten lenen zich moeilijk voor raamovereenkomsten. Schoolmateriaal en ICT-uitrusting kan zo verscheiden zijn dat het bijna onmogelijk objectief te beschrijven is in een bestek voor een raamovereenkomst. Ofwel gaat het om kleinere uitgaven die ruim onder de drempelbedragen blijven waarboven publicatie en offerteaanvragen verplicht zijn. Misschien kan een aankoopcentrale daar een beter alternatief vormen. Per groot schoolbestuur of per scholengemeenschap zou men zo’n aankoopcentrale kunnen organiseren. Of dat per bisdom kan, wordt momenteel onderzocht in Antwerpen, maar alles staat of valt met de mankracht die men daarvoor vindt of kan betalen.

Vliegende start voor Diocesane stuurgroep Preventieadviseurs

De nieuwe diocesane stuurgroep Preventieadviseurs, gestart in december 2011 had zich voorgenomen om dit schooljaar slechts één vormingsactiviteit te organiseren. De keuze viel op 'aankoopbeleid, en de rol van de preventieadviseur daarin'. De vormingsvoormiddag werd gepland op woensdag 9 mei 2012. Die keuze bleek een schot in de roos. Nauwelijks was de uitnodiging verspreid of de inschrijvingen stroomden binnen. Het maximale aantal deelnemers (50) was binnen de 24 uur al bereikt. Daarna bleven zich nog massaal directeurs en preventieadviseurs uit het basis- en het secundair onderwijs inschrijven zodat de voorbereidende werkgroep al snel een tweede datum naar voren schoof: 30 mei 2012. Ook die datum raakt snel vol. Mogelijk dient de stuurgroep dus volgend schooljaar een derde editie te organiseren.

Het was niet de bedoeling van de kersverse stuurgroep om zo hard van stapel te lopen. Op de tweede vergadering op 31 januari hadden we nog een tweede uitgebreidere kennismakingsronde gedaan om de expertise of nuttige ervaring van elk lid te leren kennen. Toen Guido François, coördinator dienst katholiek onderwijs, een rondvraag had gedaan naar een kandidaat-voorzitter van de Stuurgroep, was Alfred De Wit, pedagogisch begeleider nijverheidsonderwijs, bereid om die taak op zich te nemen. Op basis van de interessante resultaten van de enquête die we in oktober 2011 hadden georganiseerd was het niet zo moeilijk om enkele prioritaire thema's voor vormingsessies naar boven te spitten. Vrij snel was de Stuurgroep het eens over het thema 'aankoopbeleid'. Vele directeurs of bestuurders blijken nog niet zo vertrouwd met de welzijnsreglementering, die voor heel wat aankopen in een school het advies vraagt van de preventieadviseur. Afgaand op het succes van de inschrijvingen is er effectief nood aan toelichting, scenario's of modellen. Bij aankoopbeleid denken we immers aan bestelbonnen, risicoanalyse van het aan te kopen, te huren (of te krijgen) product, indienststellingsverslag enzovoort. Scholen die een doorlichting gekregen hebben weten hoe belangrijk het is aan te kunnen tonen dat de school een beleid voert voor preventie en veiligheid. Wie nog een doorlichting verwacht, zal zich wellicht goed willen voorbereiden.

Een deelwerkgroep van de Stuurgroep kwam al drie keer samen om de vormingssessies zo goed mogelijk uit te werken. Gelukkig kunnen we een beroep doen op de ervaring van Julien Teugels, een coördinerend preventieadviseur, pas met pensioen en beslagen in de wetgeving van welzijn en preventie. Hij zal een uiteenzetting geven, voorafgegaan en gevolgd door interactieve doe-momenten in werkgroepjes. Zo wordt het hopelijk geen saai referaat maar een concreet gebeuren.

Inschrijvingsdecreet niet zonder gevolgen

LOPs bereiden zich voor

Het nieuwe decreet op het inschrijvingsrecht dat de Vlaamse Regering onlangs goedgekeurde heeft heel wat consequenties, niet alleen in steden zoals Antwerpen, Gent en Brussel, die al langer ervaring hebben met een inschrijvingsbeleid, maar ook in die gemeenten die sedert de invoering van het decreet gelijke onderwijskansen (het GOK-decreet) nog geen echt beleid hier rond ontwikkeld hebben. Vooral de gemeenten met een Lokaal Overlegplatform (LOP) dienen zich dringend voor te bereiden op nieuwe afspraken en procedures om de inschrijvingen voor het schooljaar 2013-2014 in goede banen te leiden, met aandacht voor specifieke voorrangsgroepen.

De informatiesessie die het VVKBaO (Vlaams Verbond van het Katholiek Basisonderwijs) op 8 december 2011 organiseerde in het pastoraal centrum in Mechelen lokte dan ook veel belangstelling. Een dertigtal afgevaardigden van scholengemeenschappen in LOP-gebieden kwamen er op af: de regio's Leuven, Mechelen, Vilvoorde, Onze-Lieve-Vrouw-Waver, Sint-Pieters-Leeuw..., niet toevallig gebieden waar de schoolpopulatie sterk veelkleuriger en diverser wordt of zal worden.

Gerda Bruneel, medewerker VVKBaO voor het diversiteitsbeleid, lichtte het nieuwe decreet toe en riep de aanwezigen vooral op om dringend een strategie uit te werken om binnen het katholiek onderwijs in hun LOP-gebied tot afstemming te komen. Als de katholieke scholen in een netoverstijgend orgaan als het LOP immers uiteenlopende standpunten verkondigen, dan verliezen ze elke slagkracht en geloofwaardigheid.

Waar zal het overleg over moeten gaan? Eerst en vooral zullen de scholen, met behulp van een omgevingsanalyse, moeten bepalen hoe ver hun LOP-gebied reikt en over welke regio de relatieve aanwezigheid van GOK-leerlingen berekend wordt. Dat is belangrijk want indien een stad als Mechelen bv die berekening moet maken zonder de randgemeenten daarbij te betrekken, zal het cijfer van GOK-concentratie veel hoger liggen. Centrumscholen zullen de kans willen grijpen om de scholen in de rand, die 'witter' zijn kunnen blijven, mee in het bad te nemen om tot een betere spreiding van doelgroepleerlingen te komen en concentratie tegen te gaan. Daar begint wellicht de eerste discussie.

Eén van de campagnebeelden van de online aanmeldingsprocedure voor het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel
© VGC

Het nieuwe decreet voert een systeem van dubbele contingentering in. Op basis van het percentage relatieve aanwezigheid van GOK-kinderen dient elke school in een LOP-werkingsgebied een dubbele lijst voor inschrijvingen aan te leggen: afhankelijk van de groep waartoe de inschrijvers behoren (GOK of niet-GOK) dienen de plaatsen te worden toegekend aan een vooropgesteld aantal. Op die manier kunnen scholen met een klein aantal GOK-leerlingen meer voorrang geven aan die doelgroep en kunnen scholen met een grote concentratie kansarme leerlingen meer plaatsen reserveren voor zogenaamd 'witte', niet-kansarme kinderen. Of binnen een LOP-gebied één of meer percentages relatieve aanwezigheid worden toegepast en of die percentages van jaar tot jaar geleidelijk mogen evolueren, zijn onderwerpen van overleg.

Het is ook belangrijk een goed zicht te krijgen op de capaciteit in elke school. De maximumcapaciteit per leerjaar of per niveau moet immers vastgelegd worden en controleerbaar zijn. Dan weten ze ook exact hoeveel voorrangplaatsen er nog over zijn, nadat de broers en zussen en de kinderen van personeelsleden (de prioritaire voorrangsgroepen) zijn ingeschreven.

Campagnebeeld van de aanmeldingsprocedure voor het Nederlandstalig basis- en secundair onderwijs in Brussel
© VGC

Of het LOP dan een aanmeldingsprocedure moet uitwerken zoals in Antwerpen, Gent en Brussel – steden waar het al jaren gebeurt maar nu ook decretaal verplicht is – zal afhangen van de capaciteitsdruk. Hoe hoger die is, hoe meer kans er is op kampeertoestanden. Die kun je alleen vermijden via een online aanmeldingsprocedure of een callcenter. Zo'n systeem uitwerken kost echter massaal veel geld en mankracht. Voormelde steden weten er over mee te spreken. Ook zij geven het signaal dat, als de overheid daar niet substantieel in tussen komt, ze het niet meer zien zitten om het systeem voort te zetten. Gezien de budgettaire toestand is het zeer de vraag of de overheid haar – weliswaar voorwaardelijke - beloftes in het decreet zal kunnen waarmaken. Indien scholen

over een aanmeldingsprocedure meer informatie wensen, kunnen ze altijd een aparte infosessie vragen aan Gerda Bruneel.

Voorts moeten scholen die tot een LOP behoren afspraken maken over de startmomenten van de inschrijvingen en de communicatie over de procedure, de LOPs basisonderwijs moeten beslissen of ze al dan niet akkoord gaan met een automatische voorrang van leerlingen uit een lagere school naar een secundaire school die op dezelfde campus ligt en tot hetzelfde bestuur behoort. Ook de schoolreglementen dienen te worden aangepast.

Veel tijd voor al die voorbereidingen is er niet want de LOPs moeten tijdig hun plannen voorleggen aan de Commissie voor leerlingenrechten en haar goedkeuring krijgen.

Brussel: een geval apart

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de regelgeving een stuk ingewikkelder, omdat daar ook de kinderen met thuistaal Nederlands in het basisonderwijs verplicht een voorrangpercentage krijgen van minstens 55%. Nederlandstalig is echter een rekbaar begrip want het volstaat dat één van beide ouders een bewijs kan voorleggen van een Nederlandstalig diploma secundair onderwijs of een gelijkwaardig getuigschrift van voldoende kennis Nederlands. Brussel hanteert ook al jaren een aanmeldingsprocedure om kampeertoestanden te vermijden, maar niemand is er echt gelukkig mee. Het systeem kende in het begin serieuze mankementen, diende al elk jaar sterk aangepast te worden en is geen oplossing voor het schrijnend capaciteitstekort. Nog honderden

kinderen zijn op zoek naar een kleuter- of lagere school in de hoofdstad en ondanks de dringende maatregelen om de capaciteit op korte termijn uit te breiden blijven nog vele ouders vruchteloos zoeken naar een plaats voor hun kind. De gemeenten in de rand rond Brussel en zelfs verder ondervinden daar de gevolgen van (zie vorig nummer van VONDeLing). De Rand is bovendien ook bezorgd voor het behoud van het Nederlandstalig karakter en is vragende partij voor een voorrangsperscentage voor wie Nederlands als thuistaal heeft, zoals in Brussel.

In het secundair onderwijs heeft het LOP dit schooljaar geëxperimenteerd met een call-center voor een twaalftal scholen die mogelijk met capaciteitstekort kampen. Dat hielp wat kampeertoestanden vermijden maar of het voor herhaling vatbaar is, is twijfelachtig, temeer omdat de scholen het call-center zelf dienden te betalen. Het nieuwe decreet legt ook het Brussels secundair onderwijs een aantal zaken op die in de hoofdstedelijke context niet vanzelfsprekend zijn, zoals voorrangsperscentages.

Brussel stelt zich bovendien de vraag wat het GOK-decreet en het daaraan gekoppelde inschrijvingsbeleid op al die jaren uiteindelijk heeft opgebracht. Uit onderzoek blijkt immers dat de beoogde sociale mix en spreiding van GOK-kinderen over het hele Brusselse Gewest niet gelukt is. Er zijn geen fundamentele wijzigingen in de schoolpopulaties opgetreden: concentratiescholen in de kanaalzone en het centrum zijn concentratiescholen gebleven en scholen in de rijkere oost- en zuidkant van Brussel blijven nog altijd sterk onder het gemiddelde

percentage van GOK-leerlingen. Franstalige, niet-kansarme leerlingen tellen ze des te meer. De mobiliteit, zeker van kansarme ouders, is immers beperkt en er is nog altijd de vrijheid van schoolkeuze voor de ouders; die kun je met geen enkel systeem aan banden leggen. Het is ten slotte zeer moeilijk om de doelgroep, vooral van kansarme ouders te bereiken. Op informatieavonden van het LOP Basisonderwijs dagen heel weinig ouders op, en het zijn vooral de goed geïnformeerde autochtone ouders.

CVO's voor uitdagingen

De Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO's) staan voor grote uitdagingen: er komt per provincie een Centrum voor leerloopbaanbegeleiding, het hoger beroepsonderwijs (HBO5) is aan herstructurering toe en het loopbaan debat doet ook vragen rijzen over het statuut van de lesgevers in het volwassenenonderwijs. Kurt Berteloot, directeur van de Vlaamse Dienst voor Katholiek Volwassenenonderwijs (VDKVO), kwam op 31 januari 2012 tekst en uitleg geven aan de directeurs en bestuurders van de CVO's in het aartsbisdom Mechelen-Brussel.

Centra voor Leerloopbaanbegeleiding

Vlaanderen telt 8 Huizen van het Nederlands (1 per provincie en telkens 1 voor de grootsteden Antwerpen, Brussel en Gent) en 13 Consortia voor het Volwassenenonderwijs. Het is de bedoeling van de decreetgever om vanuit die structuur per provincie een Centrum voor Leerloopbaanbegeleiding (CLLB) op te richten. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt hierbij als zesde provincie beschouwd. De overheid wil komen tot één gemeenschappelijke ruimte voor levenslang leren in Vlaanderen, vanuit de Vlaamse kwalificatiestructuur, een geïntegreerd kwaliteitskader, een gemeenschappe-

Kurt Berteloot, directeur VDKVO. Foto genomen tijdens de viering van CVO Lethas op 27 januari 2012 (Thierry Dierickx)

lijk beleid rond EVC (Elders Verworven Competenties) en leerloopbaanbegeleiding. De plannen zijn het resultaat van een tussentijdse evaluatie van het decreet volwassenonderwijs. De consortia volwassenonderwijs nemen een opdracht keuze- en trajectbegeleiding op en de hervorming van de integratie- en inburgeringssector dwingt de Huizen van het Nederlands tot een nieuwe positionering. De Ministers van Onderwijs, inburgering en Werk moeten het concept van Centra voor Leerloopbaanbegeleiding uitwerken. Omwille van de betrokkenheid van vele beleidsdomeinen berust de coördinatie bij de Minister van Onderwijs en Vorming.

Leerkrachten en cursisten van CVO Lethas en vzw Terra Nova bij de viering op 27 januari 2012 in het Brusselse Parlement (zie ook blz 16 e.v.) (Thierry Dierickx)

Wat bedoelen ze nu met leerloopbaanbegeleiding? Eigenlijk komt die begeleiding sterk overeen met wat de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB's) doen naar leerplichtige leerlingen: zelfconceptverheldering, horizonverruiming en beslissingsstrategieën. De missie is volwassenen met leervragen of –noden toeleiden naar het meest geschikte opleidingsaanbod. Toch doet zo'n CLLB niet hetzelfde als een CLB: er is geen individuele begeleiding van cursisten in opleiding en geen diagnosticering. De focus ligt op competentieontwikkeling vanuit emancipatorisch perspectief. In de eerstelijnswerking willen ze de volwassene adviseren voor zijn oriëntering, hem of haar ondersteunen bij de opmaak van een portfolio. Bij anderstaligen gaat het om de

intake voor het aanbod NT2 (Nederlands Tweede taal), screening en testing van geletterdheid en het niveau van NT2. Het centrum wil het geïntegreerd leren bij cursisten ondersteunen en stimuleren en bij gedetineerden de onderwijsbehoeften detecteren en in begeleiding voorzien.

In de tweedelijnswerking zal het centrum informatie over het aanbod verzamelen en ontsluiten, opleidingsnoden detecteren, vraag en aanbod op elkaar afstemmen en een instrumentarium ontwikkelen voor testing en screening.

Op langere termijn wil het Centrum het beleidsproject uitvoeren rond een geïntegreerd en kwaliteitsvol EVC-kader, regionale EVC-loketten en coördinatie van het lokaal EVC-beleid.

Grote ambities, maar welke gevolgen hebben die plannen voor de CVO's? De Consortia krijgen andere opdrachten. Zij zullen hun aanbod rationeel en behoeftedekkend moeten organiseren en zorgen voor afstemming met andere aanbodverstrekkers. Het heeft ook gevolgen voor de programmering van cursussen en leidt wellicht tot schaalvergroting. Dat maakt de vrije koepel ongerust. De consortia zijn er indertijd gekomen in ruil voor het niet optrekken van de rationalisatienorm (die ligt op 120 000 uren/cursist in Vlaanderen en de helft daarvan in Brussel). Ook die norm ligt nu ter discussie. Ons net telt naast enkele grote CVO's nog heel wat kleinere centra en dat maakt ons kwetsbaar. Sommige besturen maken deel uit van een bestuur van secundair onderwijs, andere centra hebben een afzonderlijk bestuur. Het zou jammer zijn mocht de regionale verankering verloren gaan. Wordt de nieuwe structuur geen waterhoofd? Er is ook vrees voor concurrentie met Syntra en het tweedekansonderwijs. We bereiden ons dus maar best voor op schaalvergroting (een verdubbeling of verdriedubbeling van de norm?). Kurt Berteloot raadde aan om pro-actief te denken. Misschien wordt het ontwerpdecreet tegen het zomerreces goedgekeurd en wordt het nieuwe decreet geïmplementeerd vanaf september 2013.

Hoger Beroepsonderwijs

Een tweede uitdaging waar de VDKVO aandacht voor vroeg is de toekomst van het Hoger Beroepsonderwijs (HBO5). De opleidingen uit het hoger beroepsonderwijs bereiden voor op het uitoefenen van een beroep. Zij situeren zich qua niveau net onder de professionele bachelor en duren ongeveer twee jaar. Wie zo'n opleiding tot een goed einde brengt, behaalt het diploma van gegradueerde. Op dit ogenblik organiseren alleen de [centra voor volwassenenonderwijs](#) opleidingen van het hoger beroepsonderwijs. In de toekomst zullen ook hogescholen deze opleidingen kunnen aanbieden. Een uitzondering daarop is de opleiding [hoger beroepsonderwijs voor Verpleegkunde](#) (HBO5-verpleegkunde). Deze opleiding wordt georganiseerd in scholen voor voltijds secundair onderwijs en duurt drie jaar in plaats van twee.

De CVO's en de hogescholen worden op dit terrein dus gelijkwaardige partners. De specifieke lerarenopleidingen (de vroegere cursussen voor het behalen van het getuigschrift pedagogische bekwaamheid of het D-diploma) kunnen daar ook bij behoren. Hogescholen en CVO's kunnen beter samenwerken. Die krachtenbundeling zal wellicht nodig zijn als de overheid ook hiervoor minimumnormen zou vooropstellen. Budgettaire beperkingen spelen mee: dezelfde opleiding kost in de hogeschool vijf tot zeven keer meer dan in een CVO. De opleidingen verschillen soms maar leiden doorgaans tot een gelijkwaardig bachelordiploma. Moeten we geen versnippering vermijden en proberen te streven naar één of twee katholieke CVO's per bisdom die hoger beroepsonderwijs aanbieden? En wat is de impact van deze discussie op het debat over de rationalisatienorm? Nog vele vragen blijven onbeantwoord.

Loopbaandebat

In het kader van het loopbaandebat ten slotte vragen de CVO's zich af of het moment niet aangebroken is om te komen tot een afzonderlijk statuut voor de leraar volwassenenonderwijs. Die fungeert immers in een flexibele organisatie, waarin modulair onderwijs wordt gegeven door excellent opgeleide leraren die continu investeren in competentie-ontwikkeling.

Uitdagingen genoeg dus voor onze CVO's en een duidelijke vraag van de koepel om geen afwachtende houding aan te nemen maar om in onderling overleg zelf de lijnen uit te zetten naar een nauwere structurele samenwerking om levenskrachtig genoeg te zijn op het moment dat de overheid haar herstructureringsplannen doorvoert.

Kleuteronderwijzer(e)s(sen) kleuren lente

Dag van de Kleuterleerkrachten in Pastoraal centrum 21 maart 2012

Na het succes van de viering '10 jaar ontwikkelingsplan' vorig schooljaar, heeft de werkgroep kleuter op 21 maart 2012 opnieuw een dag van het kleuteronderwijs georganiseerd. Het pastoraal centrum in Mechelen was 'the place to be'. Een driehonderd kleuterleidsters gingen in op de uitnodiging om samen met de kleutergroep de lente te openen. Heel wat scholen schreven met het voltallige team in en beleefden op die manier een zinvolle pedagogische studiedag. Het aangeboden programma van twee werkwinkels en een doorloopbeurs, werd zeker gesmaakt. In samenwerking met de Lessius Hogeschool konden de leerkrachten genieten van zowel inhoudelijk sterke workshops, als van ontspannende sessies. Het is de bedoeling om deze happening jaarlijks te organiseren. Wie als team zijn pedagogische studiedag wil plannen, moet zeker de datum voor volgend schooljaar in het begeleidingsplan aanstippen.

Bart Mertens

Vieringen, congressen...

Muzekapel voor Molenbeekse kinderen Sint-Albertschool: school van de Hoop

Een basisschool in het vermaledijde Sint-Jans-Molenbeek die een kapel ombouwt tot een inspirerende ruimte waar haar kleurrijke populatie in contact kan treden met muzische opvoeding in al zijn aspecten, het is niet alledaags. Als ze bovendien nog steun krijgt van het project 'School van de Hoop' van de Koningin Paolastichting en choreografe Anne Teresa De Keersmaeker bereid vindt als 'meter' voor de Muzekapel te fungeren, dan mogen we toch wel spreken van een huzarenstukje. De Sint-Albertschool slaagde er in en was dan ook terecht fier haar Muzekapel officieel en feestelijk te openen op 9 maart 2012, in de geklasseerde turnzaal die de school deelt met de Sint-Jozefsschool voor buitengewoon basisonderwijs in de Vandernootstraat.

Vincent Coppieters van de Koningin Paolastichting.

Namens de Koningin Paolastichting en 'School van de Hoop' prees Vincent Coppieters (ooit bestuurder van het Brusselse Angelusinstituut) de grote persoonlijke inzet van het schoolteam. Het schoolproject overstijgt de alledaagse werking, geeft blijk van vertrouwen in de capaciteiten, talenten en ontwikkelingsmogelijkheden van

de kinderen en hun familie. Hij hoopte dat het project zou slagen met zo'n meter als Anne Teresa De Keersmaeker, die tevens jurylid is van de Koningin Paolaprijs. De jury koos het project 'Muzekapel' uit omwille van de originaliteit, de draagkracht en de positieve indruk bij het evaluatiebezoek. Er is samenwerking met externe partners (Mus-e en Initia). School van de Hoop ondersteunt scholen in een kansarme omgeving, zelfs gedurende vijf jaar, indien het project jaarlijks een positieve evaluatie krijgt. De bedoeling is dat er een financiële waarborg is om het project uit te bouwen en dat het daarna structurele middelen vindt.

Kunst, muziek en dans geven ons mens-zijn een diepere dimensie, vond Vincent Coppieters, en het muzeproject is een handreiking naar kinderen om dat soort bloemen te doen ontluiken. Hij was blij te kunnen investeren in wat ons samenbrengt in dit complexe land.

Anne Teresa De Keersmaeker, meter van het muzeproject.

Foto rechts: directeur Dirk Van den Bossche

Directeur Dirk Van den Bossche dankte de Stichting Koningin Paola, zijn partners voor het project (Mus-e en Initia) en de sponsors. Zijn dank ging ook naar zijn schoolbestuur en lerarenteam, naar juf Eva, zijn muze-anker en naar het doelpubliek, de kinderen, die

massaal aanwezig waren bij het feest. De schoolpopulatie kent overigens een gezonde mix; ze is een weerspiegeling van de (migranten)buurt maar de kleuterklassen trekken nog 40% kinderen uit homogeen Nederlandstalige gezinnen aan, wat in dit deel van Brussel eerder uitzonderlijk is.

Uiteraard kreeg ook de meter van het project een pluim. Anne Teresa De Keersmaeker nam ook zelf even het woord. Ze was ontroerd door het enthousiasme en de toewijding, de inzet om kunst tot bij kinderen te brengen. Kunst verheft en scholen zijn plekken waar nagedacht wordt over verleden, heden en toekomst.

Na zoveel verheffende woorden was het de beurt aan de kinderen zelf om zich muzisch te manifesteren. Een slagwerkorkestje stelde meteen de trommelvliezen van de genodigden op de proef. De bonte groep van trommelaars werd in het ritme gehouden

door steeds wisselende dirigenten, in dit geval met fluitje in plaats van een dirigeerstok. Zo nam iedereen, van kleine tot grote muzikant een deel van de verantwoordelijkheid op. Een mooie aanzet om, onder feestgedruis, het lint door te knippen van de toegang tot de Muzekapel. Daar heerste een meer intieme sfeer, dankzij getemperd licht en een gezellige inrichting. Wellicht kunnen de kinderen er niet alleen creatief zijn, maar ook tot rust komen. De voormalige kapel krijgt op die manier iets terug van haar gewijd karakter.

Bij een glaasje en hapjes bereid door leerlingen, leerkrachten en ouders konden de gasten nog een hele tijd nagenieten.

Een meervoudig jubileum voor CVO Lethas en vzw Terra Nova

Het Brusselse Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO) Lethas en de vzw Terra Nova vierden op 27 januari 2012 een meervoudig jubileum: 10 jaar samenwerking vzw Terra Nova-CVO Lethas, 30 jaar cursussen NT2 (Nederlands Tweede Taal) en 40 jaar taallessen.

In de prestigieuze Spiegelzaal van het Brussels Parlement liet Veerle Adams (*foto onder*), directeur van CVO Lethas, zich voor haar inleidende toespraak inspireren door de vele spiegels in de zaal: “spiegels die je doen nadenken over jezelf, (...) over je organisatie, spiegels die niets verbergen, die precies weergeven wat we doen en hoe we zijn, waar we vandaan komen en waar we naartoe gaan.” Ze schetste eerst de spectaculaire groei van een piepklein avondschooltje dat Lethas was tot een grote leergemeenschap van meer dan 1 500 000 lesuren-cursist, meer dan 8000 cursisten per jaar en 235 personeelsleden. Zij begon er zelf haar carrière 30 jaar geleden en de school zelf was heel klein begonnen in 1955. Het CVO, dat vooral boekhouding en Engels en Frans aanbood, was in 1982 begonnen met een nieuwe afdeling

Marc De Meyer van de vzw
Terra Nova.

Foto onder:

Guido Verhelst, oud-leraar lessen
Nederlands voor migranten
(foto's bij dit artikel:
Thierry Dierickx)

‘Nederlands voor anderstaligen’. Er waren onmiddellijk 25 cursisten en het aantal kandidaten en lesgevers nam van jaar tot jaar toe. Het was pionierswerk van een enthousiaste equipe want er bestond maar weinig lesmateriaal, er was geen netwerking en er waren geen samenwerkingsverbanden.

Na twintig jaar groei, in 2002, kreeg Lethas de vraag van de vzw TNJM (Taallessen Nederlands aan Jonge Migranten) – de huidige vzw Terra Nova – om de taallessen over te nemen. Het CVO stond voor de uitdaging om van twee erg verschillende groepen van elk ongeveer 300 à 400 cursisten één centrum te maken. De politieke context was erg gunstig voor NT2, zeker in de Brusselse situatie. Daardoor kon de afdeling exponentieel groeien, wat een voortdurend zoeken naar infrastructuur en professionele lesgevers nodig maakte. CVO lethas slaagde in die operatie en telt momenteel van de 235 collega's in totaal 112 leraars NT2. Die zorgen voor 6172 cursisten NT2, wat goed is voor meer dan 1 200 000 lesuren-cursist NT2.

Tien jaar geleden kreeg het CVO ook de kans te starten met het graduaat informatica. De school bouwde een specialisatierichting ‘netwerkbeheer’ uit en de afstudeeroptie ‘programmeren’ met momenteel 65 cursisten. Sommige afgestudeerde cursisten geven nu, naast hun hoofdopdracht in de privésector, ook les in het CVO of zijn lector in de partner HUB (Hogeschool-Universiteit Brussel), waar de lessen worden gegeven.

Lethas maakt ook al tien jaar met tevredenheid deel uit van de grote inrichtende macht Sint-Goedele Brussel, die een vijftiental basisscholen en vier secundaire scholen bestuurt, naast recent ook een kinderdagverblijf.

Veerle Adams dankte ten slotte al haar medewerkers voor hun inzet en de fijne samenwerking en ze voegde er enkele nieuwjaarswensen aan toe.

Daarna bracht Marc De Meyer van de vzw Terra Nova hulde aan de toenmalige bestuursleden van de vzw Taallessen Nederlands aan Jonge Migranten, die via die lessen Nederlands, migranten weerbaarder wilden maken en de integratie wilden bevorderen. Eén van de leraren die pionierden met geïmproviseerd lesmateriaal, Guido Verhelst, mocht vervolgens vertellen over de huisvesting (van kleine kamertjes tot lokalen in het Sint-Jorisinstituut), en de rekrutering van lesgevers (ook studenten en gepensioneerde leraars).

Foto rechts: Kris de Nys, adjunct-directeur Lethas, met aan zijn zijde staatssecretaris Bruno De Lille en Minister Brigitte Grouwels.
Foto onder: cursisten van de taallessen Nederlands

Kris de Nys, adjunct-directeur, lichtte toe hoe de vzw Taallessen uiteindelijk onderdak vond in het CVO Lethas en erin geïntegreerd werd. Voor de huisvesting vond de school na enige omzwervingen een geschikte oplossing op het Rouppeplein. Na de duurzame verankering in CVO Lethas veranderde de vzw haar naam in Terra Nova. Die naam verwijst niet alleen naar de straatnaam Nieuwland (waar de activiteiten plaats vonden) maar ook naar de nieuwe wereld die de cursisten ontdekken via het leren van het Nederlands.

Kurt Berteloot, directeur van de Vlaamse Dienst van het Katholiek Volwassenenonderwijs, feliciteerde de jubilarissen en dankte hen voor het vervullen van hun maatschappelijke opdracht. CVO Lethas heeft blijk gegeven van een sterk beleidsvoerend vermogen, vond hij, en dankt mede daaraan zijn forse vooruitgang. Hij apprecieerde dat het CVO zijn expertise deelt met andere partners en pedagogische begeleiders ondersteunt bij trajectbegeleidingen voor de CVO's van de koepel. Gunther Van Neste, directeur van het Huis van het Nederlands, dankte ten slotte voor de intense samenwerking en waardeerde vooral de innovatieve en doortastende aanpak van het CVO. Hij liet als ludieke afsluiter enkele cursisten van de

NT2-afdeling aan het woord. Zij vertelden in de taal die ze aan het leren waren welke moeilijkheden ze ondervinden en waarom het de moeite is om Nederlands te leren.

De talrijke aanwezigen, onder wie ook minister Brigitte Grouwels en staatssecretaris Bruno De Lille, kregen als geschenk hun wijnglas mee, waarop hun voornaam in gouden letters geschreven stond. Een jubileum waar ik nog vaak aan terug zal denken, temeer omdat ikzelf dertig jaar geleden een jaartje les heb mogen geven in wat toen nog genoemd werd: 'Leergangen voor Taal- en HandelsStudie', of in afkorting 'Lethas'.

Congres directeurs secundair onderwijs 14-16 maart 2012

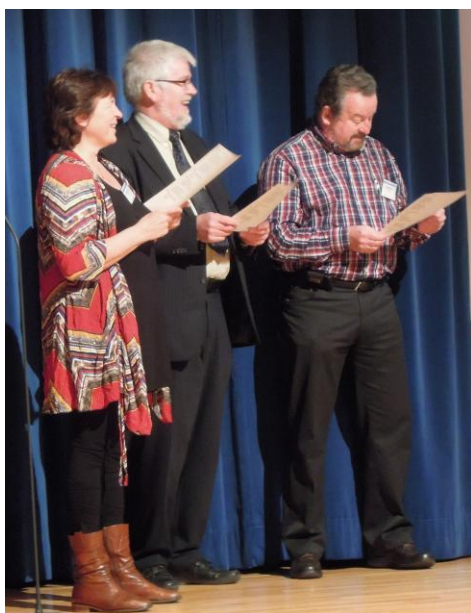
Foto boven: stemmige gebedsviering in een Blankenbergse kerk.

Foto onder: afscheidnemende stuurgroepleden: Hilde Florquin, Hugo Winnelinckx en Erik Olbrechts

Het Congres voor directeurs en pedagogisch begeleiders secundair onderwijs van het aartsbisdom Mechelen-Brussel van 14 tot 16 maart 2012 kreeg 'talent' als hoofdthema mee, hoewel het slechts in één referaat uitdrukkelijk aan bod kwam. De stemmige gebedsviering in de kerk van Blankenberg focuste echter volledig op 'talent' en viel in de smaak van de ruim 200 congresgangers. De vragen ter overweging die Jos Van Rompay, pedagogisch adviseur en inspecteur godsdienst, tijdens de viering had aangereikt, spraken de kerkgangers zo aan dat ze die nog eens op papier wilden om erover te reflecteren.

Een ander thema van het congres was 'kwetsbaarheid'. Dat was wellicht visionair. Die ochtend was immers het verschrikkelijke nieuws over de busramp in Zwitserland verspreid en

uiteraard gingen de gedachten van sprekers en deelnemers heel de tijd naar de ouders van de getroffen kinderen, hun medeleerlingen, leraren, directies en bestuursleden van de getroffen scholen in Heverlee en Lommel. En iedereen dacht: het kan ook mijn (klein)kinderen, mijn school overkomen...

De eeuwige vrijwilliger die de congressen praktisch in goede banen leidt, Theo Bois d'Engnien, moest om gezondheidsredenen afhaken voor wat zijn laatste congres zou zijn. Hij kreeg echter op het einde van de driedaagse een huldeblijk, evenals drie andere leden van de Stuurgroep die afscheid namen van die taak: voorzitter Hilde Florquin, Hugo Winnelinckx en Erik Olbrechts. Het gelegenheidskoor zette hiervoor zijn beste beentje voor, zoals ze ook de gebedsviering polyfonisch hadden opgeluisterd.

Zoals bij elk congres moet je geluk hebben met de sprekers. Dat viel dit jaar zeker goed mee, al diende de eerste spreker ter elfder uur vervangen te worden door een andere. Bert Geukens verving Ayla Martel met het thema 'Strategische planning', dat hij illustreerde door ons mee te nemen op ontdekkingsreis met Columbus toen die naar India wou varen.

Luk Dewulf begon de tweede dag met het thema 'ik kies voor mijn talent'. Daarin betoogde hij dat het onderwijs verschillende contexten moet aanbieden opdat talenten kunnen worden opgemerkt.

Christophe Lafosse bracht ons inzicht in 'het kwetsbare brein en de omgeving: een ontmoeting'. Hij wist ons interessante weetjes mee te geven: spiegelneuronen die ervoor zorgen dat we gemakkelijk na-apen, het belang van handgebaarren voor de (taal)ontwikkeling en het feit dat vrouwen gebruik maken van een reservegetied van hun brein.

Geert Kelchtermans (foto links onder) had het de derde dag over 'Kwetsbaarheid en deskundig leraarschap'. Hij waarschuwde voor de illusie van houvast die voortvloeit uit het bereiken van goed meetbare resultaten en gebruikte hierbij de metafoor van 'de man die wolken meet', een kunstwerk van Jan Fabre. Zijn probleemstelling was: wat raken we op die manier kwijt? Dat iemand zich jaren later nog altijd een leerkracht voor de geest haalt waar hij naar opkeek, is niet zozeer te danken aan zijn efficiëntie bij het lesgeven, maar vooral aan het feit dat hij iemand was met liefde voor het vak, voor wie er iets op het spel stond, die een gevoelige snaar wist te raken bij leerlingen. Kelchtermans pleitte voor een ander beeld van professioneel leiderschap: deskundigheid en engagement, emotionele en morele betrokkenheid en verantwoordelijkheid.

De kwetsbare professionaliteit bestaat er in een zekere mate van passiviteit te erkennen: er overkomt me iets, er gebeurt iets wat ik niet bedoeld of nagestreefd heb.

Katrien Vanderschoot, VRT-journaliste, bracht getuigenissen uit het kwetsbare Afrika, meer bepaald hoe ze daar voor het onderwijs verwoede – en in onze ogen misschien hopeloze - pogingen ondernemen om de millenniumdoelstellingen te halen: gratis lager onderwijs voor iedereen tegen 2015.

Bisschoppelijk afgevaardigde Fons Uytterhoeven mocht het congres afsluiten

Fons Uytterhoeven kreeg de eer om het congres af te sluiten met opnieuw een verwijzing naar die kwetsbaarheid. We kunnen kinderen en jongeren niet zo weerbaar maken dat ze niets meer kunnen meemaken. We hebben maar één zekerheid: er is één iemand om op terug te vallen. Hij onthield van de sprekers vooral dat we als katholiek onderwijs onze vrijheid moeten nemen vanuit onze eigen identiteit, ook als ze ons aan alle kanten proberen te raken. We moeten ons binnen de waarden die we overbrengen in dialoog durven plaatsen. Fons heeft zijn ideeën voor het basisonderwijs al in een boekje gegoten *'God weet waar naartoe!?'* Ook voor het secundair onderwijs schrijft hij een aangepaste versie.

Ten slotte beloofde hij de ondersteuning die het Vicariaat heeft uitgebouwd, o.a. rond de raamcontracten, preventie en veiligheid zo mogelijk nog te versterken. Hij heeft ook plannen voor de kwaliteitsbewaking voor godsdienstleerkrachten.

Zoals elk jaar bleef het congres niet beperkt tot referaten, maar boden ook de ontspanningsactiviteiten donderdagnamiddag en 's avonds fijne momenten van ontmoeting en talentontwikkeling. De volgende editie werd al vastgelegd op 13, 14 en 15 maart 2013, opnieuw in Blankenberge.

Montessorischool Duffel oudervriendelijke school

De Montessorischool in Duffel, een vrije gesubsidieerde school, heeft het label *'Oudervriendelijke school'* behaald. Het garandeert ouders dat zij een volwaardige partner zijn op school. Het label, dat drie jaar geldig blijft, is een netoverstijgend initiatief van de drie Vlaamse ouderkoepels. Op basis van een overtuigend dossier en een bezoek van de VCOV, de ouderkoepel van het katholiek onderwijs, oordeelde een onafhankelijke commissie dat de school ouders hoog in het vaandel draagt. (*gelezen in de Gazet van Antwerpen op 24 februari 2012*). Van harte proficiat!

Errata

In vorig nummer stonden, althans in de eerst verspreide versie, nog een paar foutjes:

Bij de inleiding over de raamcontracten (blz 3) stond dat vzw's die hun inkomsten voor meer dan 80% van de overheid krijgen en een publieke dienstverlening verzorgen in het vizier komen om zich te onderwerpen aan de Europese regelgeving over de overheidsopdrachten. Dat percentage moet 50% zijn.

Op blz 12 bij 'Prijs Focus Aarde' stond de naam van Marieke Laenen anders vermeld in het fotoonderschrift. Daar was Marieke plotseling Marijke geworden. Sorry hiervoor.